

TRACHOMITUM VENETUM (L.) WOODSON IN FLORA ROMÂNIEI

V. Ciocârlan

Cercetările asupra florei României nu s-au încheiat odată cu terminarea redactării Florei RPR-RSR în 1976. După această dată s-au descoperit și publicat peste 100 de specii și subspecii dintre Cormophytae.

O mare parte dintre noutățile floristice provine din Dobrogea și în special din Delta Dunării. În această lucrare prezentăm un gen nou *Trachomitum* Woodson cu specia *T. venetum* (L.) Woodson, menționată anterior (2, 3, 5, 9, 11, 12) sub numele de *Apocynum venetum* L., descoperită în Delta Dunării pe Grindul Perișor, în 1994. Specia a fost menționată prima dată de A. Kanitz, în 1881 (5) după Uechtritz et Sintenis și apoi de D. Brândză în 1898 (3), din același loc „regiunea litorală la Portița, rară.. Aceste date se regăsesc în lucrările lui I. Prodan (11, 12) și Al. Borza (2) care însă se îndoiește de prezența speciei („dubia mihi.) la noi, îndoială exprimată prin semnul ? și în Flora RPR, vol. VIII (9), ca în ultimile două lucrări de sinteză asupra florei României (1, 4) specia să fie omisă, fiind considerată dispărută. Și iată că după aproape un secol, în urma cercetărilor efectuate asupra florei Deltei Dunării, în ultimii 20 de ani, am avut șansa să redescoperim această specie.

Prezentăm în continuare descrierea speciei și date asupra ecologiei, cenologiei și arealogiei.

Mai întâi să precizăm că genul *Trachomitum* a fost creat de Woodson în 1930 (15) prin scindarea genului *Apocynum* L. Astfel, speciile nord-americane caracterizate prin inflorescență trichaziu, corola glabră, cu apendici distincți, antere cu auricule paralele, receptacul scufundat și concrescut cu tubul caliciului, frunze cu margini întregi, aparțin genului *Apocynum* L., în timp ce speciile eurasiatice caracterizate prin inflorescență monochaziu, corola fin granulat-păroasă, cu apendici concrescuți, antere cu auricule convergente, receptacul aderent la tubul caliciului și ușor ridicat, frunze cu margini denticulate, sunt încadrate în noul gen *Trachomitum* (15). Acest gen nou a fost acceptat aproape unanim (6, 7, 10, 13), excepție Flora Ucrainei (14), în timp ce în Flora RPR (9) nu se vorbește de noul gen, probabil din lipsă de informare.

Trachomitum venetum (L.) Woodson, Ann. Miss. Bot. Gard. 17: 158 (1930)
(*Apocynum venetum* L.).

Icon.: Fl. RPR, VIII, plș. 92, fig. 1, la (9).

Specie erbacee, cu latex, perenă, cu rizom. Tulpina erectă, glabră, de 60-80 (-100) cm înălțime, ramificată, brun-roșcată în partea superioară. Frunzele sunt opuse, scurt pețiolate, cu limb lanceolat, glabru (cel mult în tinerețe, cu peri scurți pe nervuri), de 3,5-4,5 (-5) cm lungime și 0,8-1 (-1,2) cm lățime, raportul lungime/lățime = 4/1; vârful limbului este rotunjit și mucronat, baza ușor atenuată, iar marginile sunt dens și mărunț cartilagos denticulate.

Inflorescența este o cimă terminală monochazială, cu flori dense, pedicelii fiind mai scurți decât florile. Florile sunt de 4,5-5,5 9 (-6) mm lungime, bractee, bracteele lineare, mai scurte decât pedicelii. Caliciul este scurt păros, cu lobii lanceolați până la ovat-lanceolați, de 1,5-2 mm lungime. Corola este roză, roz-alburie în partea superioară datorită unor perișori albi, foarte denși și scurți, sub formă pulverulentă; corola este cilindric-campanulată, dilatată în partea superioară, lobii puțin mai scurți decât tubul, depărtați sau slab recurbați. Tubul corolei este de 3-3,5 mm lungime, iar lobii de 2-2,25 mm lungime. La baza tubului corolei, pe partea internă se află 5 apendici uniți sub formă de inel. Nectarii 5, evidente, libere, la baza filamentelor. Stamine 5, incluse, cu antere auriculat-sagitate, aderente la stigmat și filamente turtite și păroase pe fața internă. Carpele 2, sesile, păroase spre vârf, libere, unite numai la vârf prin stil. Folicule 2, cilindrice, pendule, de 5-10 (-15) cm lungime și 0,3-0,5 cm lățime, glabre. Seminte numeroase, cilindrice, păroase la vârf.

Material de ierbar: Herb. Univ. St. Agronomice București, nr. 22.760-62.

Considerații asupra diagnozei, nomenclaturii și răspândirii

În descrierea speciei, majoritatea autorilor afirmă că lobii corolei sunt egali cu lungimea tubului (6, 7, 15) sau aproape egali (15). La materialul nostru, ca și la materialul din jurul Mării Adriatice (existent în Herb. Cluj), lobii corolei sunt puțin mai scurți decât lungimea tubului. Afirmatia după care corola este alburie (7) este inexactă. Adăugăm la diagnoză că filamentele staminale sunt păroase pe fața internă.

Examinând materialul de herbar provenit din URSS: Herb. Fl. URSS-Inst. Bot. al Acad. de Științe a URSS, colile nr. 33232 și 33233, recoltat din provincia Saratov, am constatat identitatea aproape perfectă cu *Trachomitum venetum* din jurul Mării Adriatice. Rezultă că *Trachomitum venetum* există în flora URSS (deși în lucrări lipsește (7, 10), așa cum arată și Woodson (15) și Kojuharov și Petrova (6). De asemenea, este eronat introdus în sinonimie *Apocynum sibiricum* Pall. ex R. Br. la *T. sarmatiense* (10); *A. sibiricum* este sinonim cu *T. venetum* (15).

Ecologie și cenologie. Specie termofilă și heliofilă, mezohigrofită și halofită. Crește pe interdune acoperite de *Juncus maritimus*, la care se mai adaugă: *Achillea asplenifolia*, *Agropyron elongatum*, *Aster linosyris*, *Carex distans*, *Festuca arundinacea*, *Odontites verna*, *Plantago cornuti* etc.

Răspândire în România. Delta Dunării, Grindul Perișor, pe o singură interdună de circa 200 m lungime și 8-12 m lățime. Este în mare pericol de a dispărea, datorită călcatului animalelor mari, rămăturilor de mistret și datorită faptului că fructele nu se maturează, cad devreme. Se impune de urgență protejarea acestei suprafețe și, în același timp, transplantarea în alte locuri mai sigure.

Răspândire generală. Europa sud-estică și Asia de sud-vest (6, 7, 15); element floristic central și est mediteranean, anatolic-turanic și aralo-caspic (8).

BIBLIOGRAFIE

1. BELDIE AL. - Flora României, II, București, 1979.
2. BORZA AL. - Conspectus Florae Romaniae, f. II, Cluj, 1949.
3. BRANDZA D. - Flora Dobrogei, București, 1898.
4. CIOCÂRLAN V. - Flora ilustrată a României, II, București, 1990.
5. KANITZ A. - Plantas Romaniae hucusque cognitae. Claudiopoli, 1879-1881.
6. KOJUHAROV ST., PETROVA A. - Apocynaceae în Flora Reip. Pop. Bulg., VIII, Sofia, 1982.
7. MARKGRAF F. - Genul *Trachomitum* Woodson în Flora Europaea III, Cambridge, 1972.
8. MEUSEL H., JAGER E., WEINERT E. - Vergleichende Chorologie der Zentraleuropaischen Flora, Jena, 1964.
9. NYÁRÁDY A. - Apocynaceae în Flora Rep. Pop. Române VIII, București, 1961.
10. POBEDIMOVA E. - Apocynaceae în Fl. URSS, XVIII, Moscova-Leningrad, 1952.
11. PRODAN I. - Conspectul Florei Dobrogei, Partea a III-a, Cluj, 1939.
12. PRODAN I. - Flora României, I, p. I, Cluj, 1939.
13. RUBŢOVA n. (red.) - Opredeletel vâssih rastenii Krâma, Leningrad, 1972.
14. VISJULINA O. - Apocynaceae în Flora Ucrainei, VIII, Kiev, 1957.
15. WOODSON R. - Studies in Apocynaceae, I, Ann. of the Missouri Bot. gard., 17:158 (1930).

TRACHOMITUM VENETUM (L.) WOODSON IN THE ROMANIAN FLORA

Summary

The author is signaling the presence of the species *Trachomitum venetum* (L.) Woodson in the Romanian Flora, species discovered in the Danube Delta, on the Perișor Bank, in 1994.

It is presented the description of the species, there are given information about ecology, coenology and arealogy, and are proposed protection measures.